

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

VN/5423/2020-MMM-34

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI INVESTOINTITUEN KOHDENTAMISESTA

Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jatkossa ELY-keskus) on tutustunut luonnokseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

3 § Maatilan investointituella tuettavat toimenpiteet

Luonnoksen mukaan maatilojen kilpailukyvyyn kehittämisen ja tilojen nykyaikaistamisen investointeihin kuuluu myös 15 §:n mukaiset työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistävät investoinnit. Tämä tarkoittaa, että nämä investoinnit (esim. rehujakovaunut) vaativat liiketoimintasuunnitelman ja talouslaskelmat. Tämä poikkeaa edelliseltä kaudelta. Tämä johtaa siihen, että työolosuhteita helpottavia investointeja haetaan enemmän eläinten hyvinvointia parantavina investointeina, jos vain pystyy sen sellaisena perustelevaan (esim. rehunjakovau- nulla saadaan paremman laatuista rehua eläimille). Olisi parempi jos 15 §:n investoinnit sisältyisivät 3 §:n koh- tiin 2-4, jotka eivät vaadi liiketoimintasuunnitelmaa. Tästä asiasta lausuttiin jo CAP-suunnitelman lausuntovai- heessa.

Jos tämä kohta kuitenkin halutaan säilyttää, niin on selvästi perusteltava mikä tuotantohygieniaan kuuluu. Muuten kaikki hakevat tukea bioturvallisuusinvestointina, missä on korkeampi tuki eikä siihen tarvita liiketoi- mintasuunnitelmaa.

Luonnoksen 4-11 §:ssä on eritelty ne tuotantosuunnat joiden tuotantorakennuksia tuetaan. Edellisellä ohjel- makaudella esim. sienimöt olivat väliinpuotoajia. Ne lasketaan maataloudeksi, ja näiden yritysten tuotantova- rastoja tai energiainvestointeja pystyttiin tukemaan, mutta itse sienimöä ei. Yritystuella ei voida tukea koska ovat maataloutta. Kohdentamisasetuksessa oli aikoinaan mukana ”Eräät muut tuotantosuunnat” johon kuuluivat sienimöt. Näitä ei ole niin monta, että esim. rahojen riittävyyden takia olisi syytä rajata niitä pois.

4 § Lypsy- ja nautakarjatalous

Luonnoksen mukaan tukea voidaan myöntää nautakarjataloudessa vain emolehmätuotantoon kohdistuvaan rakentamisinvestointiin. Edellisellä ohjelmakaudella muuhun nautakarjatalouden rakentamisinvestointiin oli silti mahdollista myöntää tukea peruskorjaukseen, kunhan tuotantorakennuksen pinta-ala tai tilavuus ei lisään- tynyt. Nyt tämä maininta on poistettu. Eli ei voida lainkaan tukea peruskorjausta muissa nautakarjatalouden tuotantomuodoissa kuin emolehmätuotannossa? Nyt luonnoksessa mainitaan vain parsinavetan peruskorjaus, mutta se edellyttää, että kyse on maidontuotannosta tai emolehmätuotannosta, niin kuin luonnos on nyt kir- joitettu. Eläinten hyvinvoinnin kannalta olisi hyvä tukea myös muun nautakarjatalouden peruskorjaukset, tai onko tarkoitus, että hakevat näihin tukea eläinten hyvinvointi-tukikohteen kautta?

POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 028 500
www.ely-keskus.fi
Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo
PL 131, 65101 Vaasa
kirjaamo.pohjanmaa@ely-keskus.fi

2.2.2023

Tämän lisäksi Pohjanmaan ELY-keskus ehdottaa, että myös muun nautakarjatalouden laajentamisinvestointeja pitäisi voida tukea, esim. siinä tapauksessa, että hakijalla on tästä teurastamolta kirjallinen suostumus. Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella on jo näkyvissä, että on puute loppukasvatuspaikoista ja vasikat on vaikeata saada eteenpäin.

6 § Lihasiipikarjatalous

Olisi johdonmukaista, että lihasiipikarjatalouden investointeihin on sama avustusprosentti kuin muissa kotieläintuotantorakennuksissa, eli 35 %.

9 § Mehiläistalous

Voiko yrittäjätulo 25 000 euroa koostua myös muista tuotantosuunnista, eli esim. tilalla on maidontuotantoa ja investoi mehiläistalouteen niin, että minimimitukimäärään päästään, mutta tuensaajalla voi olla hyvin pieni määrä mehiläispesiä?

10 § Turkistalous

Luonnoksen mukaan myös sellaiset turkistalouden investoinnit, jotka edistävät työympäristöä, tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta olisivat tukikelpoisia ehdotettujen 15 ja 18 §:n mukaisesti ja maatilain energianinvestoinnit olisivat mahdollisia turkistaloudessa ehdotetun 17 §:n mukaisesti. Onko tarkoituksella jätetty pois mahdollisuus tukea turkistaloutta 16 §:n mukaisen ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistäviä investointeja? Myös turkistaloutta tehdään tutkimusta ja kokeiluja liittyen kestävämpään tuotantotapaan siirtymisestä, ja olisi tarkoituksenmukaista tukea siihen liittyviä investointeja myös.

Edellisellä kaudella turkistarhaajat eivät saaneet Neuvo2020-tukea. Jos näin on edelleen, niin joutuvat maksamaan liiketoimintasuunnitelmat kokonaisuudessaan, kun muut tuottajat saavat ne halvalla.

12 § Kuivaamo

Luonnoksen mukaan tuki kuivaamisessa tarvittavaan lämmöntuotanto- tai puhallinjärjestelmään myönnetään 17 §:n mukaisesti. Muistion mukaan lisäyksenä nykyiseen kohdentamisasetukseen myös kuivaamisessa tarvittavaan puhallinjärjestelmään voisi saada tukea mainitun 17 §:n edellytyksien täyttyessä. Puhallinjärjestelmä liittyy 1 momentissa tarkoitettuun kuivaavaan siiloon. ELY-keskus toteaa, että on hyvä, että esim. puhallinjärjestelmään voi saada tukea, mutta silloin kun se on osa uutta kuivaavaa siiloa, sitä kannattaisi tukea samassa hankkeessa kuin kuivaavaa siiloa. Muuten tämä johtaa hankkeiden pilkkomiseen ja lisättyyn byrokraatiaan, kun pitää olla monta eri hakemusta. Mikäli haetaan tukea vain puhallinjärjestelmään, joka tulisi olemassa olevaan siiloon, voisi tukea 17 §:n mukaisena energianinvestointina. Edellisellä ohjelmakaudella hankkeita on jo pilkottu, kun lämmöntuotantojärjestelmä vaatii oman hakemuksen ja kuivaamo oman.

13 § Varasto

Tuotantovarastojen ja konevarastojen yhdistäminen on hyvä muutos aikaisempaan.

15 § Työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistävät investoinnit

Tämän pykälän osalta on poistettu vaatimus siitä, että tuotantokapasiteetti ei saisi nousta. Tämä on hyvä asia. Toisaalta, niin kuin yllä todettu, tämän kohdan investointi vaatii liiketoimintasuunnitelman ja talouslaskelmat.

2.2.2023

Silloin ei ole suurta eroa tämän kohdan ja muiden 4-11 §:n rakentamisinvestointien välillä ja tätä kohtaa ei tarvitsisi olla erikseen. Muuten tulee käymään niin, että tämän kohdan investointeja haetaan (ja myönnetään) kyseisen tuotantosuunnan rakentamisinvestoinnin alla, esim. rehunjakojärjestelmä lypsykarjatalouteen, koska avustus on niissä 35 % ja tämän 15 §:n osalta vain 25 %. Tai, että rehunjakojärjestelmät perustellaan eläinten hyvinvointia lisäävänä investointina.

Muistion mukaan pykälän mukaisella investointituella voitaisiin tukea myös esimerkiksi tuotantopihan päällystämistä. Ei ole tarkoituksenmukaista, että tuotantopihan päällystämisen investointi vaatisi liiketoimintasuunnitelmaa ja talouslaskelmia. Tästäkin syystä olisi parempi, jos tämän 15 §:n investoinnit sisältyisivät 3 §:n kohtiin 2-4, jotka eivät vaadi liiketoimintasuunnitelmaa. Jos tämä 15 §:n mukaiset investoinnit tulee vaatimaan liiketoimintasuunnitelman ja talouslaskelmia, tuotantopihan päällystämistä tullaan tukemaan 18 §:n bioturvallisuutta edistävänä investointina. Myös tästä syystä on turha olla oma kohta tuotantohygieniainvestoinneille, kun on toinen kohta, joka koskee bioturvallisuutta edistäviä investointeja. Tuotantopihan päällystäminen tehdään esim. salmonellan riskin vähentämiseksi ja sopii yhtä hyvin 18 §:n alle, jossa ei ole liiketoimintasuunnitelma-vaatimusta.

Ehdotamme siis 15 §:n poistoa. Jos se kuitenkin halutaan säilyttää, tulisi tukitasoa vielä miettiä. 15 §:n työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistävissä investoinneissa on tukitaso 25 %, kun se vastaavasti on 16 §:n ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävissä investoinneissa ja 18 §:n eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävissä investoinneissa on 40 %. Tämä johtaa siihen, että 15 §:n mukaisia hakemuksia koitetaan saada vaikka minkälaisilla perusteilla 16 §:n ja 18 §:n investoinneiksi, jotta saataisiin parempi tuki. Olisi huomattavasti parempi, jos 15, 16 ja 18 §:n investoinneissa olisi kaikissa sama tukitaso. Tämä helpottaisi huomattavasti hakemusten käsittelyä ja päätöksen tekoa.

16 § Ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävät investoinnit

Luonnoksen mukaan maatilan investointitukea voidaan myöntää ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävään investointiin edellyttäen, että investointi edistää ympäristöystävällisemmän tuotantotavan ja teknologian käyttöönottoa.

Samoin kuin olemme jo lausuneet maatalouden rakennetuen VNa:sta, koska ainoastaan suoraan kielletään traktorin ja pienkuormaajan tukeminen, voi saada käsityksen, että kaikkia muita maatalouskoneita voidaan tukea, jos ne esim. edistävät ympäristöystävällisemmän tuotantotavan ja teknologian käyttöönottoa ja muuten täyttävät valintaperusteet ym. Esim. kylvökone voi olla varusteltu täsmäviljelylaitteistolla ja GPS-ohjauksella ym., joka on hyvä asia ympäristön kannalta. Silloin olisi tarkoituksenmukaista ehkä tukea vain niitä lisävarusteita, jotka liittyvät täsmäviljelylaitteistoon ja GPS-ohjaukseen, mutta ei tukea koko peruskylvökoneita. Mutta kun ei ole suoraan sanottu missään, että sitä peruskylvökoneita ei saisi tukea, tämä voisi aiheuttaa erilaisia tulkintoja eri ELY-keskuksissa. Olisi hyvä, että sanotaan jossain asetuksessa tai VÄHINTÄÄN muistiossa, että esim. tavanomaisia maatalouskoneita peltoviljelyyn ei ole tarkoituksenmukaista tukea. Jos on tarkoitus, että ei tueta.

Vesitalousinvestointien osalta on lueteltu suunnitelmaan sisältyvään maatalousmaan tukikelpoisuuteen liittyvät ehdot. Tästä tulee antaa ELY-keskuksille ohjeet, mistä/miten tämä asia helpoiten voidaan todentaa. Pohjanmaan ELY-keskuksessa on vuosittain runsas määrä salaojitushakemuksia ja muutenkin paljon hakemuksia, joten hakemuksiin liittyvät vaatimukset pitää voida todeta kohtuullisessa ajassa.

Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella tehdään paljon säätösalojituksia, joilla on hyötyä ympäristön kannalta, esim. peltojen ravinnehuuhtoutumien vähentyminen. Edellisellä kaudella säätösalojituksista sai 5 %

2.2.2023

korkeampaa tukea, nyt olisi vain yksi tuki salaojitukselle. Myös yksikkökustannusasetuksen luonnoksessa ei tällä hetkellä taida olla kuin yksi yksikkökustannus salaojituksille. Onko tarkoitus, että säättösalaojitukselta johdettavia lisäkustannuksia ei voida tukea, vaikka on todettu, että toimenpide on ympäristön kannalta myönteinen?

17 § Maatilojen energiainvestoinnit

EU:n uusiutuvan energian kestävyyskriteerien vaatimuksia pitäisi hieman avata asetuksen muistiossa. Voidaanko tukea maatalouden lämpökeskusinvestointia, vaikka siinä hyödynnetään myös turvetta? Jos ei, niin tämä tulisi kirjoittaa auki vähintään asetuksen muistioon. Jos taas on mahdollista tukea, niin tähän pykälään voisi lisätä sama teksti asiasta kuin edellisellä kaudella (eli "Maatilan lämpökeskuksen rakentamisinvestointiin tukea voidaan myöntää, vaikka siinä hyödynnettäisiin myös turvetta, jos lämpöä voidaan tuottaa myös uusiutuvan energialähteen avulla").

Asetuksen muistiossa lukee, että energiatehokkuusinvestoinneissa voitaisiin tukea esim. traktorin muuntaminen biokaasukäyttöiseksi. Toivottavasti tämä tarkoittaa, että myös muiden maatalouskoneiden muuntaminen biokaasukäyttöisiksi voidaan tukea.

18 § Eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävät investoinnit

Luonnoksen 2 § 3 momentin mukaan tukea voidaan myöntää eläintiloja sisältävän rakennuksen uudisrakentamiseen tai laajentamiseen vain, jos investoinnin toteuduttua rakennuksessa on sen laajuuteen ja siinä harjoitettuun tuotantoon nähden asianmukainen varavoimajärjestelmä. Muistiossa mainitaan, että asianmukainen varavoimajärjestelmä voidaan katsoa olevan erittäin tärkeä nykyisessä sähkömarkkinoiden epävakaassa tilanteessa. Oletamme siten, että 18 §:n mukaisena investointina voidaan myös tukea pelkän varavoimajärjestelmän hankintaa nykyiseen tuotantoon. Sen voisi mainita muistiossa.

Viitaten kommentteihin pykälän 15 osalta, niin tuotantohygienian ja bioturvallisuuden ero on vaikea hahmottaa, jos ei ole yksityiskohtaista listausta siitä, mitä kummallakin voidaan rahoittaa.

Liite

Luonnoksen liitteessä on avustuksen korotus vain nuoren viljelijän osalta. Edellisellä ohjelmakaudella oli myös kuivaamoille korotus, jos kuivaamo käytetään kahden tai useamman maatilan viljan tai heinän kuivaamiseen. Edellisellä ohjelmakaudella tuettiin myös perunan tai sokerijuurikkaan nostokoneen hankintaa yhteiskäyttöön. Nyt ei näköjään panosteta yhteistyöhön lainkaan, kun näitä ei tueta, eikä myöskään rakennetukien valintakriteereissä muutenkaan nosteta yhteistyötä esille.

Korkotukilainaa voitaisiin myöntää enintään 50 % hyväksyttävästä kustannuksesta. Suurissa rakennusinvestoinneissa tämä tarkoittaa, että tuensaaja joutuu ottamaan osan tavallisena pankkilanana. Korot ovat nyt nousseet, joten vaikka olisikin pieni osuus kokonaiskustannuksista, tämä osuus voi kuitenkin rasittaa tuensaajan taloutta merkittävästi. Ilmeisesti taulukko on tehty niin, että tuki ei koskaan ylitä 50 %, ja tämä ajatus on hyvä. Voisiko kuitenkin asetuksessa määrittää, että tukitaso ei saa ylittää 50 %, mutta korkotukilainan osuus voisi kuitenkin olla suurempi kuin 50 % ja korkotuen määrä 5-10 % muilla kuin nuoren viljelijän korotuksen saavilla?

2.2.2023

Pohjanmaan ELY-keskuksen maatalojen kehittämissryhmän puolesta,

Kehittämispäällikkö

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Maria Swanljung', written in a cursive style.

Maria Swanljung

